

Una postal de Bon, un carro, unes conferències mudes i una dibuixant poc coneguda

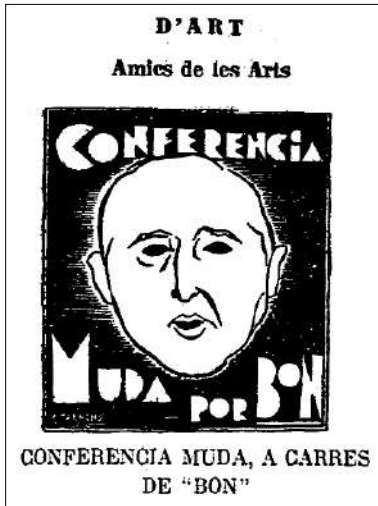
El 31 d'octubre de 1911 Cèsar Cabanes i Badosa (Arenys de Mar, 14 de febrer de 1885 — Terrassa, 14 de febrer de 1952) exposava a la Sala Reig, domiciliada a la Rambla de Catalunya, 23, de Barcelona, amb el seu amic, l'aquarel·lista i paisatgista Ignacio Agudo Clarà (Saragossa, abril de 1880 — Eivissa, 1 de desembre de 1966), i el famós dibuixant i caricaturista Romà Bonet i Sintes (Barcelona, 23 de setembre de 1886 — 28 de setembre de 1967), més conegut com a Bon, però que també emprava els pseudònims de Jan de Lis, Ali-Bufa, X. Rei i Bo i Net.

Cèsar mantindrà una constant relació amb aquests dos artistes, personalment i de manera epistolar. Una prova és la simpàtica targeta postal publicitària (9 x 14 cm) que Bon envià a Cabanes per felicitar-li el Nadal de 1929, en què apareix el mateix caricaturista i el seu estudi *roulotte*, situat, durant l'Exposició Internacional de Barcelona, davant del Poble Espanyol, just quan acabava de tornar de la seva estada a Nova York.

Romà Bonet, Bon, junt amb la Pepa, la seva euga de cartró, i el seu estudi roulotte, instal·lat, des de l'11 de juny de 1929, dins el recinte de l'Exposició Internacional de Barcelona de 1929, davant del Poble Espanyol

El carro de Bon estava decorat amb nombroses caricatures, frases cèlebres i rúbriques de personatges famosos, entre elles la del pintor Santiago Rusiñol i Prats (Barcelona, 25 de febrer de 1861 — Aranjuez, 13 de juny de 1931), acompanyant la frase: «El felicito de tot cor i fins amb una mica d'enveja, perquè em recorda els ja allunyats anys de joventut, amb el seu famós carro de *La caricatura que passa*».

Anunci publicat a la pàgina 3 del diari terrassenc *El Dia*, del 24 d'abril de 1933

L'abril de 1933 Romà Bonet i la seva companya, Antònia Trenchs i Asens, instal·laren el seu carro al Raval de Fermí Galan de Terrassa i, el 12 d'aquell mateix mes, la parella exposà conjuntament els seus treballs a les Galeries Grau, del carrer de Gavatxons. Bonet les seves caricatures i Trenchs uns dibuixos.

Antònia també realitzava caricatures, algunes d'elles caracteritzades per un marcat estil expressionista, que va publicar al diari madrileny *El Crisol*, firmades com a Tony Trench.

El 25 d'abril de 1933, dins el Saló d'Humoristes de l'Associació de Barcelona, organitzat als Amics de les Arts de Terrassa, Romà Bonet presentà una original i avantguardista mostra

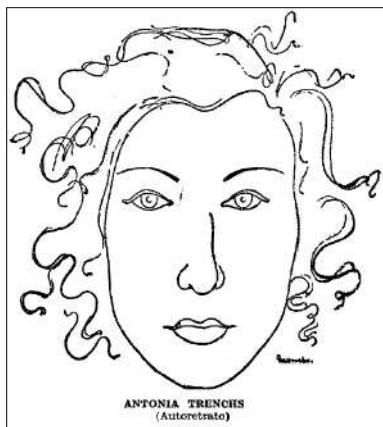
titulada «Conferència Muda», que consistia en la realització *in situ*, sobre un tauler blanc i amb tinta xinesa o anilines, de dibuixos, historietes i caricatures d'alguns dels assistents, tot substituint la paraula pel dibuix, fet que Bon subratllava posant-se un cademat a la boca.

Aquest muntatge ja l'havia presentat amb un gran èxit a finals de 1930 a Vitòria, Bilbao i Pamplona; el 1931, a Madrid, a l'Olímpia d'Osca i al Capítol de València, i l'any següent, a Arenys de Mar i a Sitges. El 1933, després de la presentació a Terrassa, durant el mes de maig ho feu a l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell.

Tenia la intenció de fer més conferències mudes per tot el país, traslladant-se en el seu famós carro, aleshores muntat sobre un xassís Ford

Felicitació de Nadal on es representa el mateix Bon, acompanyat d'Antònia Trenchs i del seu cadell de llop, al qual va posar per nom Catorze d'abril

Autoretrat d'Antònia Trenchs, publicat a la pàgina 4 d'El Mundo Deportivo del 18 de gener de 1936

i un motor H.P., però el vehicle, el 1937, en plena Guerra Civil espanyola, fou saquejat i destruït.

Un any abans, el gener de 1936, Antònia Trenchs presentà la seva primera mostra individual a la galeria Syra de Barcelona. No obstant això, per culpa de la guerra, aquesta dibuixant va haver d'exiliar-se a Cuba, on va morir al cap de poc temps d'arribar-hi, el 23 de juny de 1939, sense que pogués començar a treballar al Lyceum and Lawn Tennis Club de l'Havana, on l'havien contractada per a impartir un curs de dibuix. Aquesta entitat aglutinava dones a fi que desenvolupessin tot tipus de tasques intel·lectuals i artístiques, homòloga al Lyceum Club Femení de Madrid, fundat el 1926, i al de Barcelona, el 1931. Precisament, el maig de 1936 Antònia havia participat en una col·lectiva al Lyceum Club Femení de Madrid.

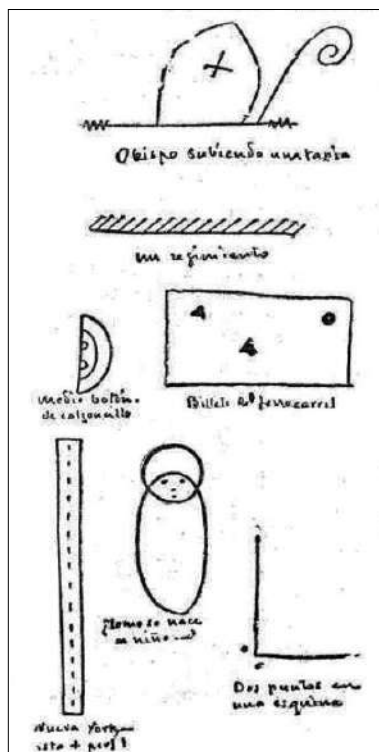
La mort la va sorprendre quan solament tenia 26 anys i el seu cos fou trobat a l'habitació que ocupava a l'edifici Cuba, situat al carrer de l'Empedrado, 340, de l'Havana. Sembla ser que feia dies que era morta, ja que l'encarregat de l'edifici feia temps que no la veia, però els llums de l'apartament nit i dia estaven sempre encesos. Una vegada realitzada l'autòpsia, es determinà que havia mort 72 hores

abans a causa d'una septicèmia. Segons apareix publicat a la pàgina 17 del *Diario de la Marina*, del 27 de juny de 1939, Antònia Trenchs era natural del municipi de San Julián de los Güines, situat a 54 quilòmetres de la capital cubana. Una mort molt propera a la d'un altre gran dibuixant i caricaturista català a l'exili cubà, Lluís Bagaria i Bou (Barcelona, 29 d'agost de 1882 — L'Havana, 26 de juny de 1940) qui, com Antònia, també havia col·laborat en el diari *El Crisol* com a principal caricaturista.

Sobre la figura d'Antònia Trenchs hi ha un altre estrany episodi, ja que a la pàgina 4 del Boletín Oficial de la Provincia de Madrid, del 21 de maig de 1937, apareix publicat un requeriment del jutge d'instrucció de Torrelaguna, José Díaz Buisen (? — Madrid, 24 de maig de 1989), adreçat a l'artista, qui, segons aquest mateix requeriment, havia estat prestant servei com a infermera de l'exèrcit republicà a Buitrago de Lozoya l'any anterior. Se la requeria en qualitat de denunciada en relació amb una mort i unes lesions produïdes durant un accident de cotxe. Un episodi del qual no he pogut esbrinar cap altra dada més.

Aquell mateix 1937, Antònia apareixia, però, com a expositora al catàleg de l'Exposició de Primavera de Barcelona, celebrada al vestíbul superior de l'estació dels Ferrocarrils de Catalunya, entre el 15 i el 31 de juliol de 1937, on va presentar una pintura titulada *L'infant*.

La darrera vegada que aquesta artista va presentar obra a Barcelona fou l'octubre de 1938, al Saló de Tardor.

Dibuixos realitzats per Bon durant les seves «Conferències mudes», 1931

Ana Fernández Álvarez
 anacampanadas@gmail.com